

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Liven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inseti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, insete in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

«Naša Straža» izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

7. številka.

MARIBOR, dne 20. januarja 1926.

Letnik II.

Slovenci na Koroškem — Nemci v naši državi.

Zadnji čas je med Nemci v Sloveniji opažati večja agilnost v vprašanju manjšinskega varstva. To delo se vrši pod firmo manjšinskega kongresa, ki je bil v oktobru lanskega leta v Ženevi. Cilj, kojemu bi naj ta pojačena akcija služila, je propagacija načel in zahtev ženevskega manjšinskega kongresa.

Svojo zvestobo ženevskim idejam in sklepom hočejo naši Nemci dokumentirati s tem, da so 8. januarja poslali deželni vladi na Koroškem sklep, storjen na seji Političnega in gospodarskega društva Nemcev v Sloveniji 16. decembra 1925. V tem sklepu, ki je zasnovan v obliki prošnje na koroško vlado, povdarjajo med drugim to-le: »Prošnje Nemcev v Sloveniji za državljansko enakopravnost se vedno preslišujejo in odklanjajo in pri tem se zmiraj kaže na položaj koroških Slovencev. Ko so zastopniki Nemcev v Sloveniji nedavno se oglašili pri prosvetnem ministru kraljevine SHS ter so prosili, da se jim podelijo v sentžermenski manjšinsko-varstveni pogodbi, člen 8, zajamčene šolske pravice, je gospod prosvetni minister pokazal na šolske razmere slovenske manjšine na Koroškem. — Zato se zastopniki Nemcev v Sloveniji iznova in javno obračamo na koroško deželno vlado s prošnjo: Dajte slovenski manjšini na Koroškem v smislu ženevskih resolucij neomejeno možnost narodno-kulturne samoodločbe in samouprave, dajte slovenski manjšini na Koroškem šolsko avtonomijo, popolno kulturno avtonomijo!

Nemci v Sloveniji so prepričani, da bo koroška deželna vlada našo pobudo, našo prošnjo dobrohotno presodila ter jo pri rešitvi manjšinskega vprašanja ozbiljno vzela v poštev. Prepričani smo, da bo vlada in ljudstvo na Koroškem vse storilo, da se slovensko manjšinsko vprašanje uredi v tistem duhu, ki je dostojen nemškega naroda, v duhu plemenitega viteštva in dalekosežne tolerance.

Prošnja, iz koje smo navedli bistvene točke, je dokaz iz nemške roke za to, kar smo Slovenci vedno zahtevali, Nemci pa vztrajno dosedaj zanikali: za zatiranje koroških Slovencev od strani nemške večine. Nemci v Sloveniji še niso prišli do tiste objektivnosti, ki bi jim jo moral narekovati ženevski manjšinsko-varstveni duh, na kojega se tako radi sklicujejo, da bi namreč odkrito izpovedali pred svetom: »Koroškim Slovincem se godi velika krivica. Slovenci na Koroškem se narodno zatirajo. Slovincem se ne dajo tiste pravice, ki jih zajamčuje sentžermenska mirovna pogodba. Avstrijska, odnosno koroška vlada ne izpolnjuje svojih obveznosti napram Slovincem, koje ji nalaga sentžermenska pogodba.« Ženevski duh še nima toliko moči nad njihovim nacionalnim mišljenjem, da bi tej resnici dali javno pričevanje. V svoji vlogi na koroško vlado samo poudarjajo, da se Slovenci pritožujemo o zatiranju koroških Slovencev ter da naša državna šolska uprava kaže na šolske razmere na Koroškem.

Vprašamo naše Nemce: »Ali objektivno priznate, da se koroškim Slovincem v narodnem in kulturnem oziru godi dejanska krivica? Ako to priznate, zakaj tega ne povete? Zakaj samo govorite o pritožbah Slovencev radi zatiranja slovenske narodne manjšine na Koroškem? Ali sami ne čutite te logične vrzeli v svoji motivaciji prošnje koroški vladi? Ali se ne zavedate, da s tem svojo lastno prošnjo izpostavljate nevarnosti, da bo sama z drugimi slovenskimi pritožbami vred pokopana v arhivu znanega koroškonemškega plemenitega viteštva in dalekosežne tolerance?«

O tem »plemenitem viteštvu in dalekosežni toleranci«, ki jo prošnja naših Nemcev tako hvalisa in povečuje, zna zgodovina Slovencev v nekdanji državi pripovedovati cele knjige. Toleranca tega plemenitega viteštva je bila tako velika in dalekosežna, da Nemci v nekdanji avstrijski monarhiji Slovincem na Koroškem niso dovolili niti ene popolne slovenske državne šole, čeprav so jim te šole po državnem zakonu bile zajamčene. Vsa državna avtoriteta nekdanje države in njenih vlad ni zadostovala, da bi bila koroške Nemce prisilila k temu, kar je zakon veleval. O viteštvu in toleranci nemškega nacionalizma so globoko preverjeni tudi, da omenim samo še en zgled, mariborski Slovenci, katerim prejšnja država pod knuto zagrizenega nemškega nacionalizma ni dala niti ene državne slovenske ljudske šole. Ako to plemenito viteštvo in ta dalekosežna toleranca traja naprej, potem slabo za koroške Slovence, slabo pa tudi za — Nemce v naši državi.

Umestnost in upravičenost te reciprocitete (vzajemnosti) so sedaj uvideli tudi naši Nemci. Njihova prošnja koroški vladi je za to javen in važen dokaz. Do zadnjega časa naši Nemci te reciprocitete niso hoteli priznati, mi pa smo jo branili ter jo priporočali vsem kompetentnim činiteljem takoj, ko so po izidu svetovne, vojne, odnosno po zaključku mirovnih pogodb bile formirane nove države.

V dokaz navedemo besede, ki jih je ob velikem odobravanju cele zbornice govoril poslanec dr. Hohnjec v seji začasnega narodnega predstavništva 16. septembra 1920 v razpravi o sentžermenski mirovni pogodbi: »Avstrija je prevzela iste obveze in obljube kakor naša država z ozirom na državljane druge narodnosti (par. 62 do 69 sentžermenske mirovne pogodbe). Ali jih pa tudi izpolnjuje? Čehi na Dunaju, ki so se toliko časa in ki so se tudi zdaj pod avstrijsko republiko morali boriti za češke šole, znajo o tem dosti povedati. Še več pa znajo o tem povedati naši ubogi slovenski rojaki v onih delih Koroške, koja spada pod Nemško Avstrijo, ki ne dobijo svojih internacionalno jim zajamčenih pravic ne v cerkvenem in ne v šolskem oziru. Mislim, da velja tukaj princip reciprocitete: češar ne dobijo Slovenci v Nemški Avstriji, do tega tudi Nemci pri nas nimajo pravice. To načelo je internacionalne važnosti in po njem se bomo mi tudi ravnali.«

Mi se torej principa reciprocitete držimo že davno. Nemci pa v svoji domišljeni prvenstvenosti, ki jo uživajo med drugimi narodi na svetu — po vojni je fašistovka Italija nastopila kot opasna konkurentinja Nemcev glede na nauk o Herrenvolku — tega načela niso hoteli priznati. Morali so iti v Ženevo na zbor narodnih manjšin, da jim je prišlo spoznanje o teoretični upravičenosti ter o praktični vrednosti in potrebnosti tega načela.

To spreobrnjenje jim štejemo v dobro. Še bolj bi pa bilo za nje, ako bi svoje rojake v Avstriji spreobrnil k temu principu, ki je ter bo ostala podlaga za izvedbo narodno-manjšinskega varstva v praksi. V tem oziru pa je še toliko dela, da se je opravičeno bati, da mu naši Nemci ne bodo kos.

Kakšno mišljenje vlada med nemško-nacionalnimi krogi v sedanji Avstriji, dokazuje med drugim knjiga, ki je lansko leto izšla v Gradcu pod naslovom »Südsteiermark. Ein Gedenkbuch. Herausgegeben von Franz Hausmann.« Ta knjiga je dokaz, da se nemški nacionalizem iz svetovne vojne ni ničesar naučil: kakor je pred vojno Slovensko Štajersko reklamiral za sebe kot nemško deželo, tako tudi sedaj iz istih razlogov zahteva združitev Spodnje Štajerske s Srednjo in Gornjo. Neverjeten nacionalni šovinizem. Nečuvstva pohlepnosti po tuji zemlji. Kako se naj izvrši pomirjenje s takšnimi fanatikami laži in krivice? Že v interesu mirnih soseskih razmer je nujno želeli, da nemško ljudstvo take fanatike potisne ob stran, ker ti ljudje so bili glavni razlogi njegove osovraženosti pri drugih narodih.

Nestrpnost nemškega nacionalizma proti Slovincem je tudi prišla do javnega in ostudnega izraza na protestnem zborovanju Nemcev v dunajskem rotovžu proti fašistovskim nasilstvom 15. decembra 1925. Na tem zborovanju je voditelj nemških nacionalcev na Koroškem, dr. Angerer, besno napadal slovensko duhovščino na Koroškem. Slovenski duhovniki so krivi, da se širi nezadovoljstvo proti nemškemu režimu po koroških dolinah. Slovenski duhovniki so krivi, da žive in delujejo slovenska društva na Koroškem. Slovenski duhovniki so krivi, da ljudje hočejo šole v narodnem duhu, da ljudje berejo slovenske knjige, da slovensko pojejo in molijo. Nieder mit den windischen Geistlichen: to je bil smisel in namen Angererjevih besed na obrambnem zborovanju za nemško manjšino v Italiji.

Takšno mišljenje prevladuje v nacionalni Avstriji o pravicah slovenske manjšine na Koroškem. Ali bo to v bodočnosti drugače? Ali se bo furor nemškega nacionalizma splahnil ter spametoval? Mi to želimo, in v interesu tukajšnjih Nemcev bi bilo, da se to zgodi, pa ne samo v obljubi, marveč v dejanju. Obljubam ne verujemo, dejanja zahtevamo. Slej ko prej je naše stališče, kakor ga je dr. Hohnjec 16. septembra 1920 formuliral v našem parlamentu: »Česar ne dobijo Slovenci v Nemški Avstriji, do tega tudi Nemci pri nas nimajo pravice!«

Politične beležke.

Kedaj se bo vrnil Pašič? Po vesteh iz beograjskih političnih krogov se še Pašič ne bo tako hitro vrnil. Koncem tega meseca, ko se sestane skupščina, ga gotovo še ne bo v Beogradu. Praviijo, da se za par dni odpelje v Monte Carlo k Pašiču, zunanji minister dr. Ninčić, da dobi navodila glede konference Male antante. — tgr.

Konferenca Male antante se zopet napoveduje in sicer za dne 20. februarja na Bledu. Baje bo ta napoved, kar se kraja in meseca tiče tudi obveljala. Konferenca bo razpravljala o odnosajih do Madžarske in sicer ne samo kar se tiče ponarejevalske afere, ampak v vseh vprašanjih madžarske zunanje politike. Češki listi zatrjujejo, da se bo tudi rešilo vprašanje zblizanja z Rusijo. — tgr.

Zakon o centralni upravi. Vladni listi zopet napovedujejo zakon o centralni upravi. Načrt je baje že gotov in razpravljati se bo začelo o njem takoj, ko se vrne vladni predsednik Pašič. Po novi ureditvi bo 14 vladnih mest. Odpadla naj bi ministrstva za izenačenje zakonov, za agrarno reformo in za socialno politiko. — tgr.

Radičevi pozdravi. S shoda v Subotici je poslal Radič brzojavna pozdrava kralju in Pašiču. V obeh se govori o shodu s 25.000 udeleženci. Zanimivo je tudi to, da ima Radič Pašiča za bolnega. Vladna poročila zatrjujejo, da je Pašič samo na počitnicah, Radič mu pa pošilja sledečo brzojavko: »Skupščina 25.000 meščanov in seljakov v Subotici Vas toplo pozdravlja, želeč Vam čimprej okrevanje in dolgo življenje.« — tgr.

Strankini kongresi. V ponedeljek je bil v Beogradu o tvorjen kongres socialistične stranke. Kongres je sprejel resolucije proti odpravljanju socialnih ustanov, zlasti proti nameravani redukciji ministrstva za socialno politiko. — Za dne 24. t. m. so imeli tudi republikanci v Beogradu napovedan svoj kongres, ki se je pa sedaj radi nejasne politične situacije odgodil. — tgr.

Upokojitev univerzitetnih profesorjev. Veliko senzacijo povzroča brzojavna upokojitev 10 vseučilišnih profesorjev v Zagrebu. Profesorji so dobili brzojave sledeče vsebine: »Upokojeni profesor N. N. ima takoj predati svoje agende.« Na brzojavkah je podpisan Zajič, načelnik v ministrstvu prosvete. Radičevi zaupniki v Zagrebu o celi zadevi ničesar ne vedo, tolažijo sebe in druge, da je to pomota. Radiča samega niso mogli vprašati, ker je bil v Subotici. V Beograd se je odpeljal rektor zagrebske univerze. — tgr.

Čudno varčevanje Radičevih ministrov. Kakor imajo sami, demokrati vedno na jeziku frazo o narodnem in državnem edinstvu, tako si je RR režim osvojil v zadnjem času frazo »štedenja«. Kako izgleda varčevanje Radičevih ministrov v praksi, nam naj služi tale primer: Na vprašanje opozicije, zakaj so potrebni tako malemu ministrstvu kakor je ono za agrarno reformo podtajniki, je odvrnil Pavle Radič: — ker je tako v sporazumu. To je lepo varčevanje, a še lepše izgleda samostojnost seljaškega ministra pod trojno kontrolo. Seljaška ministra Pavle Radič in dr. Nikić imata vsak po dva avtomobila, medtem ko se zadovoljuje minister pravde samo z enim. Pavle Radič rabi za vzdrževanje avtomobilov 46 tisoč dinarjev, Nikić zahteva 100 tisoč.

Kongres socialistične stranke se je pričel prošle nedelje v Beogradu. Kongresu predseduje Vitomir Korač. Glavni odbor je že podal svoje poročilo, ki je bilo enoglasno sprejet. Delegati na kongresu zastopajo dve različni struji, ki se še nista sporazumeli v nekaterih načelnih vprašanjih.

Po svetu.

Fašisti proti narodnim manjšinam. Italijanski fašisti bi radi vse Slovence, Hrvate in Nemce, ki so obsojeni na to, da morajo živeti v Italiji, v najkrajšem času poitalijančili:

Delajo s histerično brzino, kakor da bi si bili v svesti, da bo menda kmalu prišel čas, ko se bo njihova tiranija zlomila. Vse šole med narodnimi manjšinami so poitalijančane. Krajevna imena med Slovenci in Hrvati so že poitalijančili, sedaj so na vrsti za poitalijančenje nemška krajevna imena na južnem Tirolskem. Pa tudi to ni dovolj. Ne samo kraji, tudi ljudje naj dobijo italijansko lice. Zato je fašistovska vlada odredila, da se morajo vsa osebna imena, ki so sorodna s krajevnimi imeni, ali pa ki so latinskega izvora, italijanizirati. Druga odredba zapoveduje, da se morejo takšne osebe, ki so potom opcije postale italijanski državljani, izgnati iz države, ako se ne pokažejo vredne italijanskega državljanstva. Tako hočejo fašisti zemljo in ljudi pretvoriti v pristne Italijane.

Fašistovski obračun z opozicijo. Dne 16. t. m. se je vršila v italijanskem parlamentu spominska seja za umrlo kraljico Margheritto. Poleg fašistovskih poslancev so se v zbornici prvič zopet pojavili poslanci ljudske stranke (popolari), ki so doslej skupno z ostalo opozicijo izvajali abstinenco. Ob prihodu dela opozicije v parlament je bilo med fašistično večino veliko razburjenje. Mussolini je po spominskem govoru omenil, da mora fašizem še napraviti obračun z opozicijo. Po zaključku seje so fašistovski poslanci navalili na popolare ter jih vrgli iz zbornice. V pretepu je bilo ranjenih pet popolarskih poslancev.

Težave s sestavo nemške vlade. Po dolgih pogajanjih se je posrečilo dr. Lutherju sestaviti listo nove nemške vlade, in sicer iz centruma, demokratov in ljudske stranke. Vsled nasprotstva bavarske ljudske stranke so se pogajanja razbila in dr. Luther je odložil mandat. Nemčija dobi najbrž uradniško vlado, ki pa bo le kratkotrajna in vršile se bodo najbrž v kratkem volitve.

! Ali sem že obnovil naročnino !

Prosvetni minister v Subotici.

Radič na zborovanju.

Zadnjo nedeljo je zboroval g. Stjepan Radič v Subotici. V brzojavu, katerega je poslal minister z zborovanja kralju v Beograd, je navedel sam število udeležencev 25 tisoč in opozoril s tem časopisje, da ne bi prineslo različnih številk, ki bi skakale med več tisoči. Od Radiča samega okroglo vzetih 25 tisoč oseb je poslušalo silo govora gospoda ministra. Radič je začel svoj govor z Napoleonom in ga raztegnil do Stjepana Radiča in vmes med ta velika je upletel egiptovske piramide, Arabce, banatsko pšenico ter mehke duše Vojvodincanov in mehke pernice, na katerih spava on — seljaški minister. Na banketu je zopet govoril o vsem mogočem in sicer tako, da ni mogel prinesiti nobeden od listov njegovih obeh govorov v celoti. Kakor smo že beležili, je odpisal Radič iz Subotice dve brzojavki: kralju in Pašiču v Monte Carlo. Pašiču je želel v imenu 25 tisoč seljakov telesno ozdravljenje in dolgo življenje.

Stjepan Radič in dekan subotiske pravne fakultete.

Kakor že znano, je ozmerjal Radič na shodu v Mariboru profesorje in dijaštvo subotiske pravne fakultete. Ker izrečenih klevet ni preklical, so vložili subotiski profesorji proti njemu tožbo, ki je v teku. Ta tožba Radiča grize in baš radi nje se je napotil zadnjo nedeljo v Subotico. Na kolodvoru so sprejeli in pozdravili prosvetnega ministra ravnatelj vseh subotiskih šolskih zavodov, le dekana juridične fakultete ni bilo.

Po zborovanju je poklical Radič vse direktorje subotiskih srednjih šol k sebi, a zopet je opazil, da manjka med njimi dekan, s katerim bi se bil rad spravil in pobotal. Gospod Radič se je precej časa razgovarjal z voditelji šol v mestni posvetovalnici in nato se je šele prikazal g. dekan dr. Ačimović. Ko je zagledal Radiča Ačimoviča, je začel obravnavati z njim spor in vložitev tožbe. Radič je povdaril Ačimoviču, da se čuti užaljenega, ker ga tožijo subotiski profesorji sodišču. Subotiski profesorji so napravili veliko napako, ker ga tožijo in se poprej niso informirali.

O profesorjih subotiske fakultete je rekel Radič v Mariboru in ponovil te besede tudi pred Ačimovičem, namreč: »Subotiski profesorji niso učenjaki in to bo tudi dokazal, ko pride zadeva pred sodišče. O subotiskih dijakih sem rekel več in huje, nego so poročali listi: Rekel sem, da pijejo ter se pretepavajo.« Prosvetni minister je še vprašal na to g. dekana: »A Vi ste podpisali tožbo proti meni?« »Vsi smo podpisali tožbo«, je odvrnil dr. Ačimović. »Mi smo dovedeni z Vašo izjavo v Mariboru, katero so objavili listi in celo Vaš organ, v tak položaj, da nismo mogli ravnati drugače. Mi se nismo uprli nameravani ukinitvi fakultete, ampak, ker so bile Vaše izjave naperjene proti ugledu proforskega sveta in cele ustanove.« Ta Ačimovičev odgovor je Stipico razljutil in mu je odgovoril v zadirljivih besedah tole: »Vi veste, da sem odgovoren jaz samo za to, kar podpisem in radi tega je bila Vaša dolžnost, da se informirate o mojih besedah in ne da takoj tožite. Jaz ne morem zasledovati vsega, kar pišejo listi o meni in da to takoj demantiram. Mislite si, ako bi bil nastopil kak veliki župan proti svojemu ministru, kakor ste to storili Vi napram meni. Ako bi bil jaz hotel, bi bil lahko predložil Nj. Vel. takoj ukaz o ukinitvi fakultete in kralj bi ga bil podpisal. Jaz bom iznesel celo zadevo pred ministrski svet in zahteval, da se ukine fakulteta in proti profesorjem se uvede disciplinarna preiskava. Vi ste strankarsko društvo, ki je komaj čakalo, da izlije proti meni svoj žolč in se sploh ne briga za prosveto.«

Ko si je izsul Radič enkrat svojo jezo, mu je odgovoril gospod dekan, da so bili subotiski profesorji tudi za politiko sporazuma, dokler je bil Radič v zaporu; a v tem spornem slučaju ne gre za stranko, ampak za čast!

Nato je Radič zopet premetaval ono staro slamo o učenjakih ter o alkoholu in batinah subotiskih dijakov.

Radiču je odgovoril Ačimović tele značilne besede: »Učenjak je relativen pojem in se da raztegniti. Nam, (subotiskim profesorjem) so priznali kvalifikacijo z merodajnih mest. Mi imamo presneto malo ljudi, s katerimi bi se lahko postavljali v svetu. Naši profesorji delujejo na pouku in izdajajo vsako leto kako delo, delajo v težavnih prilikah in danes je najti težko ljudi, ki se bavijo s podukom. Ako razpišete natečaj za državne svetnike, za člane glavne kontrole, za ministre in narodne poslance, boste dobili dovolj ponudb, a za univerzitetnega profesorja se Vam ne bo javil nikdo.« — Ačimović je še pojasnil Radiču, kako ima on čisto netočne informacije o subotiskih profesorjih in dijaštvu.

Ačimovičeve izjave so napravile na Radiča tak vtis, da se je pomiril in se začel izmikati, češ, da on govori tako naglo, da ne morejo slediti njegovim besedam novinarji. On je pripravljen dati pismeno izjavo in v njej navesti, da so oni deli njegovega govora, kolikor se nanašajo na profesorje, netočni in da on ni imel namena jih žaliti.

Dobesedno je še izjavil Radič: »Jaz bi bil moral priti poprej v Subotico in potem šele v Maribor.«

Gospod minister je še razlagal Ačimoviču, da bo delal na to, da bodo ministrske seje javne, da je njegov sporazum s Pašičem nekaj predhodnega in končal svoj razgovor z ugotovitvijo: »Sreča, da imamo Pašiča, Bog ga naj živi še sto let!«

Ali sta se Radič in Ačimović popolnoma spravila, o tem molči časopisje — — —

Iz ravnokar citiranega je razvidno, da se gospod dekan prav nič ne boji g. ministra in da je Radiču tožba subotiskega proforskega zbora skrajno neljuba, neprijetna in da bi jo rad spravil z dnevnega reda.

GEORGES DANDIN ali PREVARANI SOPROG.

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Molière. Poslovenil Jožko Kovič. Režiser Jožko Kovič.

Kadar mariborsko gledališče ne ve, kaj bi, tedaj pa vrže kak star komad na oder, kot se je to zgodilo 16. januarja in tedaj poslušajo igralce in se jim smejejo in čudijo prazni sedeži v parterju, ložah in na galeriji. Če bi še dijakov in dijakinj ne bilo v Mariboru, bi pa morali v soboto igrati skoro le za nehvaležne kritike in za hvaležne zastojkarje.

Stvar je stara, pristno Moliérova, ocenjena in igrana že neštetokrat, večkrat slabo kot dobro. To pot je vse delo držal pokonci Georges Dandin, g. Kovič in Clitandre, g. Tomazič. Tudi g. Savinova in g. Harastović sta bila še prenašati. Le preveč spakovanja, ki ga je laže igrati kot poslušati in gledati, so nudili v soboto ostali igralci ozir. igralke. Treba je tudi konstatirati dejstvo, čeprav je žalostno in trpko: mariborsko gledališče propada leto za letom. Krivde ni iskati v občinstvu in v njegovi malomarnosti, ampak čisto kje drugje. Na odru leži »Krpanova kobila« in ni »Krpana«, da bi jo izvlekel. »Smo mali, družinski, čednostni in obzirni in vse se mora hvaliti, da ne bo zamere v hiši, če ne, bomo stavkali.« — ja.

SIMFONIČNI KONCERT.

katerega je priredila tukajšnja Glasbena Matica 14. jan. v Götzovi dvorani je bil razmeroma dobro obiskan. Mnogo občinstva je privabil ljubljanski operni pevec g. Julij Betetto in pa L. v. Beethoven s »Tretjo simfonijo v Es-duru (Eroica)«. Občinstvo je bilo razočarano, ko je izvedelo, da bo g. Betetta ta večer nadomestoval g. Rumpel in da bo radi njegove odsotnosti prikrajšano za W. A. Mozartovo skladbo »Za to lepo roko.«

Najbolj zadovoljivo so izpeljali Schubertovo »Ouvertura v C-duru« in L. v. Beethovno »Tretjo simfonijo v Es-duru«, čeprav je bila nastava vsekozi slaba in izpeljava piana veliko manj vredna kot forta.

F. S. Vilharjev »Mornar«, katerega spremljevanje za orkester je priredil koncertni ravnatelj g. Jos. Hladek Bohinjski in pel bas-solo g. Rumpel, se ni posrečil, a občinstvo je bilo vseeno zadovoljno in moral je ljubljanski operni pevec g. Rumpel »Mornarja« dvakrat zapeti, katerega je pa obojekrat z orkestrom vred različno podal. Menda bo »Mornar« najboljše še vedno s spremljevanjem klavirja. Z upoštevanjem vsega opravičila v prid g. Rumpu, ki je bilo podano tisti večer, je bil »Mornar« na nekaterih mestih do dna težak, enoličen in dolgočasen.

Ceprav se mora uvodno predavanje g. dr. Igora Vidica radi matičnega interesa štiti, bi vendar moral gospod predavatelj z lepo slovenščino v izreki podati več jedra in bi se moral izogibati stvari, ki k stvari prav nič ne spadajo.

»Pohvaliti« se pa mora mariborska točnost, ki je izraz prave »purgarije«. Prireditve je zakasnela za cele pol ure. Krivda leži povsod: na občinstvu, na oblačilnici, največja pa na prirediteljih, ki na velikih rdečih lepkih niso naznanili niti ure pričetka. — ja

Iz Slovenije.

Učiteljstvo in SDS. Zadnji »Učiteljski Tovariš« prinaša sledeče: Ker sta podala na seji širjega sosveta Pov. UJU—Ljubljana dne 10. t. m. demisijo poverjenik tov. Luka Jelenc in strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal bo vodil začasno posle poverjenika njegov namestnik tov. Ant. Gnus. Tajniške posle bo nadaljnega vodil knjižničar in tajnik narodno-prosvetnega odseka Pov. UJU tov. V. Mlekuš. — Da ne bo napačnih govoric, izjavljamo, da nedeljski pokret ni imel prav nikakega osebnega ali politično-strankarskega obeležja. Smatrati ga je kot vprašanje strogo stanovsko načelnega značaja in le kot interno zadevo učiteljskega stanu. Ni šlo za nobeno osebo in ne proti nobeni osebi in nobeni stranki, temveč le za načelno stališče v smeri organizacije. To je tudi jasno razvidno iz deklaracije same. Ne moremo se tudi strinjati s demonstrativnimi vzkliki in aplavzom ob demisiji poverjenika, ker dobiva s tem resna zmisel drugo lice. — Drugega ali pravega lica »Učiteljski Tovariš« s takimi objavami pač ne more prikriti. Jelenc ni iz lastnega nagiba demisijoniral ampak je moral, ker mu je večina širšega sosveta izrekla nezaupnico. Odstopil je s patetičnim vzklikom: »Padem kot demokrat!« — To je izzvalo demonstrativne vzklike, o katerih govori »Učiteljski Tovariš.« In to naj bi bilo brez osebnega in strankarskega pomena?! — Samostojno demokratski listi so rabili več dni, da so prišli do sape in poročali o celi zadevi. — tgr

»Delavska politika«. Od novega leta izhaja v Ljubljani dnevnik pod tem naslovom. V »Volksstimme« smo čitali, da »Delavska politika« ni glasilo socialistične stranke, pozneje je pa »Socialist« razlagal, da izdajajo »Delavsko politiko« združene delavske organizacije. Od drugih strani se pa zatrjuje, da je »Delavska politika« glasilo bivšega ministra Antona Kristana. »Delavsko-kmetjski list« v Ljubljani je nedavno priobčil sledeče pismo na g. dr. Jelencu v Ljubljani: Na shodu dne 6. t. m., ki je bil sklican za propagando lista »Delavska politika«, ste zatrjevali, da Anton Kristan nima absolutno nič opraviti s tem listom. Dejstvo pa je, ki se lahko vsak dan dokaže: »Anton Kristan prihaja v uredništvo DP, naročuje urednikoma Golouhu in Al. Sedeju, kako naj pišeta v list. Pred tiskanjem se mu vsak dan dostavlja krtačni odtis v oceno in popravek. Kristan iz svoje banke telefonično napoveduje, kdaj bo poslal svoj uvodni članek. (Kristanov uvodni članek z dne 8. t. m.). Kristan po večkrat na dan prihaja v uredništvo in upravnništvo DP in daje povelja. On odslavlja slugo upravnništva DP, ker je komunist, v uredništvo DP je postavil Golouhu in Sedeju svojega kuratorja

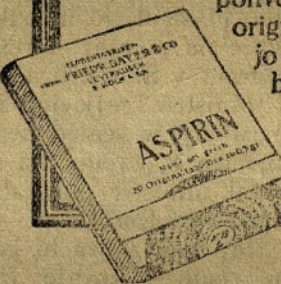

Preljuba prijateljica!

Opažam vedno, kako si otožna. Seveda glavobol, razne bolečine in težave našega spola nam je podarila mati narava! Znanost pa je iznašla sredstvo za ublaženje teh nadlog. Poskusi vendar enkrat

Aspirin-tablete Bayer

in prepričana sem, da mi jih boš pohvalila. Pazi pa na originalnost zavojev, ki jo spuneš po modrobelo-ružični varstveni znamki.

v osebi svojega sina Cvetka. Skupaj s sodr. Jakominom ste na istem shodu, na katerem je z menoj vred bilo 11 oseb, zatrjevali, da oba odstopita takoj, ako ima Kristan le malo opraviti s tem listom. To sta izjavila kot člana »Socialistične Partije Jugoslavije«. Fakti, ki sem jih gori navedel, dokazujejo, da nima Kristan samo besedo, temveč glavno in odločujočo besedo pri listu. Pričakujem, da ne bodete pozrli svoje besede in da bodele izvajali konsekvence in prekinili zveze s Kristanom in Kristanovim listom. Za vse pa, ki jim je resnični položaj Kristana pri listu ravno tako dobro in še bolj znan kot nam, in ki vedoma lažejo, da je DP od Kristana neodvisni delavski dnevnik, je jasno, da so hlapci in dekle Kristana, in to v prvi vrsti SPJ, ki je prva oficijelno proglasila DP za delavski list, obvezen za vse svoje člane, in obenem reducirala svoje lastno glasilo »Socialista«. Pričakujem javnega odgovora. Fran Peterkovič. — Odgovora na to še ni od nobene strani.

Vinski sejem v Središču je uspel nad vse pričakovanje ugodno. Udeležba je bila tako velika, da mnogi niso dobili prostora v obširnih prostorih Društvenega doma. Kupci so prišli iz vseh večjih krajev Slovenije, posebno mnogo jih je bilo iz Ljubljane, Gorenjske in iz Nemške Avstrije. Sejem je otvoril predsednik zadruga »Ljutomerčan«, g. Robert Košar. V imenu vlade je pozdravil udeležence oblastni referent za kmetijstvo g. inž. Zidanšek. Kupčija je bila zelo živahna. Od 12. do 3. ure je bilo prodanih 2100 hl (700 polovnjakov) vina. Največ so ga pokupili Ljubljanci, Gorenjci in Gradčani. Prireditelji so sejem izborno organizirali. Vse obsebe vredno pa je postopanje železniške uprave, ki ni obvestila postajenačelnikov o polovični vožnji, katero je minister za promet dovolil z odlokom št. 1073 26 z dne 13. januarja t. l.

Nove preureditve na progi Ormož—Murska Sobota. Od jesenske poplave poškodovana proga je popolnoma popravljena. Ker je zadnja poplava pokazala potrebo novih predorov na nasipu, da bi voda lažje otekala, bodo na spomlad zgradili na progi 7 večjih predorov ter jih premostili z železnimi mostovi.

Prošnja in zahteva. Od Sv. Pavla pri Preboldu poročajo: Po naših podeželskih občinskih uradih se uraduje običajno tudi ob nedeljah v dopoldanskih urah, kar je za naše kmetjske razmere edino umestno. Naša občina te ugodnosti še ni upeljala. Čudimo se, da naš sicer agilni občinski odbor končno ne pride na to občekoristno idejo. Pomisliti je treba, koliko izgube na času ljudje, ki so oddaljeni po več ur pa morajo ob delavnikih dostikrat za prav malenkostne stvari na občino. Novo uredbo bi z veseljem pozdravilo tudi tovarniško delavstvo, ki je istotako ob delavnikih zaposleno. Skratka, ureditev nedeljskih uradnih ur je za nas nujno potrebna, pereča zadeva, zato pričakujemo od občinskega odbora, da naše zahteve t. j. zahteve vseh občanov upošteva, ter prej ko mogoče našim tozadevnim zahtevam ugodí.

Dornova pri Ptuj. V nedeljo, dne 17. januarja so šolski otroci tukajšnje šole pod vodstvom učiteljice g. Kožuhove priredili lepo šolsko prireditev. Na sporedu so bile pesmi, govor in mladinska igra »Palček Potep«. Dolgo so se trudili otroci, da bi svojim staršem ter drugim pokazali nekaj lepega, ter jih razveselili. Oder so si prav okusno okrasili. Čeprav slabo vreme, so ljudje dodobra napolnili prostore šolske dvorane, ki so z veseljem in zanimanjem sledili celi prireditvi naših malčkov. Najprej je g. katehet p. Konstantin kot uvod razložil pomen prireditve ter vsebino igre, nato je zbor deklic pod vodstvom gospe Kožuhove zapel lepo pesmico »Iz daljave sem«. Kot tretja točka pa je bila igra »Palček Potep«. Igrica je prav lepa in primerna za take prireditve, igrali so jo troci tudi lepo, vsa čast. Stari čarodej Lom je res izgledal kakor pravi zlodej, posebno se je pa odlikoval Potepov »bakren nos«. Vsa-

ki od gledalcev se je prav od srca nasmejal tem palčkom. Marsikdo je odhajajoč domov veselo rekel »Kaj takega pa grem vedno gledat.« Otroci, le večkrat pripravite staršem in drugim tako veselje. Čisti dobiček so namenili za nabavo šolskega odra.

Opustitev podružnic. V Gornji Radgoni sta likvidirali podružnici Slovenske in Prekmurske banke.

Podporno društvo železniških uslužbencev sklicuje za nedeljo, dne 24. januarja 1926 ob 8. uri zjutraj v dvorani pevskega društva »Slavec« v Narodnem domu v Ljubljani občni zbor z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Poštna zveze v Sloveniji. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja trgovska, industrijska in obrtna podjetja na seznam poštne zveze cele Slovenije, ki ga je izdala v obliki brošure Direkcija pošte in brzojava v Ljubljani. Iz te brošure so razvidne razdalje med posameznimi kraji, obenem pa je v njej povedano, med katerimi kraji se vzdržuje redna poštna vožnja. Knjižici, ki stane 20 din., je priložen pregleden prometni zemljevid Slovenije. Naroča se pri Narodni in pri Jugoslovanski knjigarni, se kupi pa tudi lahko pri ekonomatu poštne direkcije in pri poštah uradih.

Dnevne novice.

Pred novim komunističnim procesom v Beogradu. V nedeljo je začela beogradska policija z nenadnimi aretacijami komunističnih voditeljev in prvakov. Aretirani so bivši poslanec Kosta Novaković in mnogo drugih prvakov komunistične stranke. Med aretiranimi je bil tudi sin bivšega notranjega ministra Timotijevića, Siniša Timotijević; po parurnem zaporu ga je policija izpustila. Policija izvršuje še neprestano hišne preiskave v stanovanjih delavcev in zaupnikov. Javnost še ni poučena, ali se bo iz tega razvil zopet kak komunističen proces, ali pa so odredbe samo policijskega značaja.

Proces Rade Pašić—Drag. Stojadinović, katerega je vse z velikim zanimanjem pričakovalo, je zopet preložen. Prvokrat je bil preložen radi protesta zastopnika privatnega tožitelja, ker je predsednik sodišča bil velik prijatelj Rade Pašića. Kakor nalašč je bil pri ponovni razpravi določen za predsednika zopet isti prijatelj Rade Pašića in zastopnik Stojadinovića je zopet protestiral, nakar je bil proces ponovno preložen.

Proračun Sarajeva izkazuje 24 in pol milijona dohodkov in izdatkov. V novem proračunskem letu ne bodo občinska bremena nič povišana, dasi bo občina investirala velike svote za olajšanje stanovanjske bede, za popravo cest itd. Sarajevska občina izkazuje med večjimi mesti najmanj občinskih doklad na posameznega prebivalca. V Sarajevu pride na enega občana 355 dinarjev davka, v Splitu 1100 D, v Beogradu 1000, v Zagrebu 770, v Ljubljani 718 in v Skopju 468 dinarjev.

Črnogorski princ Peter zahteva odškodnino. Tretji sin pokojnega črnogorskega kralja Nikite zahteva od naše države 350 tisoč angleških funtov kot odškodnino za to, da je moral odstopiti od nasledstvenega prava na črnogorski prestol. Princ Petar terja potem nekega angleškega denarnega zavoda. Zahtevana svota 350 tisoč funtov predstavlja tudi za enega princa lepo odškodnino, če se preračuna v dinarje.

Samomor slaboumnega rudarja. Te dni so hoteli 40 letnega rudarja Žitnika iz Trbovelj prepeljati v ljubljansko umobolnico, ker se mu je omračila pamet. Na kolodvoru pa se je Žitnik nenadoma iztrgal čuvajem ter stekel proti Savi. Ko so se mu čuvaji približali, je skočil najprej na splav in od tu v deročo reko, ki ga je nesla par sto metrov na površju, nakar je izginil v vodi. Utopljenega trupla še dosedaj niso našli.

Koliko žganja izpijejo v Bosni? V okraju Zenica v Bosni so po uradnem poročilu leta 1924 izpili 40 tisoč hektolitrov žganja. Omenjeni okraj šteje samo 30 tisoč prebivalcev, tako da pride na vsako osebo nekaj več kot 130 litrov žganja na leto. Dasi bosansko žganje ni tako močno, kot ga žgemo pri nas, vendar popijejo Bosanci lepo količino alkohola.

Razpust zemunskega obč. sveta. Občinski svet v Zemunu je bil iz neznanega vzroka razpuščen in vlada je nastavila v občini komisarija. Nove volitve se vrše meseca marca.

102 letni starček je umrl te dni v vasi Dobrič v Bosni. Zval se je Peter Marajič ter je bil rojen l. 1824. Do smrti je bil vedno krepak in zdrav ter boleznih sploh ni poznal.

Zlatnike dobimo. Eno- in dvadinarkega drobiža prihaja vedno več v promet in kmalu bo izpodrinil stari razcefrani papirnati drobiž. Te dni je dospelo več vagonov kovanega drobiža v Solun in Sušak. Finančno ministrstvo namerava sedaj naročiti v Franciji 1 milijon komadov zlatnikov s kraljevo sliko in napisom v latinici. Novi zlatniki bodo izgotovljeni do 1. julija.

Skopi denar za gospodinjstvo. Kdor ima mnogo, lahko izhaja, pa tudi z malim mora gospodarstvo voditi. Gre samo, da se prava hrana in živila izvolijo. Tako marsikatera gospodinja ne pomisli, da čaj kot dnevna družinska pijača ni samo jako prijeten, ampak tudi jako po ceni. Čaša čaja znane znamke »Čajna ročka« stane v resnici samo nekaj par. Gospodinje, ki to znamko redno rabijo, se ne bodo lahko pritoževale, da jim denar za gospodinjstvo nikdar ne zadostuje.

Borza (Avala): Zürich zaključni: Beograd 9.17%, Pariz 19.55 London 25.16%, Newyork 517.75, Milan 20.90, Prag 15.32%, Wien 72.90, Budapest 0.00726, Berlin 123.30, Brüssel 23.50, Madrid 73.35, Amsterdam 208.12, Varšava 72.50, Bukarest 2.31%, Sofija 3.40, Atene 7.10. Zagreb: devize: Pariz 211.60—215.60, London 273.66—275.66, Newyork 56.148—56.748, Milano 226.76

—229.16, Praga 166.56—168.56, Wien 7.898—7.998, Budapest 0.079—0.080, Berlin 1339.55—1349.55, Zürich 1088—1096.

Iz Maribora.

Za volitve v Delavsko zbornico se teror od strani socialistov in komunistov nadaljuje. Skoro v vseh obratih v Mariboru so raznašalci glasovnic, torej uslužbenci poslovalnice okrožnega urada, določali zaupnike, ki so razdeljevali glasovnice. Delavce sploh niso vprašali, kdo naj bo zaupnik, ki bo razdeljeval glasovnice. Raznašalci glasovnic so določili same take zaupnike, katere je določil socialno-komunistični volilni odbor v Ljudskem domu. Prosimo, da delavci in uslužbenci takoj javijo Tajništvu SLS v Mariboru vse podrobnosti o terorju in volilnih goljufijah socialnih demokratov.

Še drug način volilnega nasilja. Več podjetij, kjer je znano, da delavci ne bodo glasovali za socialdemokratsko listo, je dobilo zapečatenе kuverte brez glasovnic. O teh in stičnih slučajih je obveščena politična oblast.

Na Lipovcu, veleposestnik Podržaj je prišel v prav neprijeten položaj. Pred dobrim letom mu je namreč v Bosni živeča teta pisala, da ga imenuje za glavnega dediča svojega velikankega premoženja, pa le pod pogojem, da ji v teku enega leta javi svojo poroko. Ta nerodnej pa je teti, misleč, da je nikoli ne bo na Lipovec, javil, da je že poročen, čeprav ni bilo niti najmanjše res. V pojasnilo še pripomnimo, da je bil ta Frančišek Podržaj sicer prav dobra duša, ne napačne zunanosti, tudi mlad še, marsikatera idealna gospodična bi si ga želela za moža. Pa on, on nima poguma, da bi se kateri približal in ravno ta njegova strahopetnost je glavni vzrok, da se nikoli ne oženi. Tudi lagal je redko, kakor sam pravi in njemu samemu je bilo zelo težko, da je bil skoraj primoran svojo teto nalagati. Siromak, sedaj je pa v močniku, teta Klara pride namreč, saj tako mu je pisala. — v nedeljo, dne 24. t. m. na Lipovec in si srčno želi spoznati soprogo svojega ljubega nečaka Frančiška — in ta je pa niti nima. Če koga zanima, kako se je Podržaj iz te zagate izmuznil in kakšno pokoro je zato delal, naj pride omenjeno nedeljo ob pol 8. uri zvečer v Maribor. Na odru Zadržne gospodarske banke dobi vsak ob navedeni uri potrebna pojasnila. — Ljudski oder v Mariboru.

Ketejeva proslava. V ponedeljek zvečer je priredila naša agilna Ljudska univerza 50 letnico rojstva prerano umrlega pesnika Dragotina Keteja. O Keteju kot človeku je predaval profesor g. Ribarič. Predavatelj je nabral veliko raznih novih podatkov, ki v marsičem korigirajo Aškercu ali pa vsaj izpopolnjujejo njegov znani uvod v Ketejeve poezije, ki je poleg županičevih spominov edina večja študija o Keteju. Posebno zanimiv je bil oni del, v katerem je predavatelj orisal svoje osebnostne stike z rajnim pesnikom. Gledališki igralec g. Pirnat je recitiral na učinkovit način več Ketejevih pesmi. Dalje je nastopil član naše opere g. Ciril Bratuž. Zapel je s svojim lirčnim glasom ob spremljevanju gđ. Zacherlove Ketejevo pesem »Ptica« v kompoziciji navzočega skladatelja gosp. O. Deva in pa Krekovo skladbo Ketejeve »Na poljanah«. Nazadnje so gojenke drž. ženskega učiteljskega zapele pod vodstvom gđ. prof. Ropasove skladbo Vasilja Mirka »Noč trudna leži«, ki se je dojmila tako globoko, da jo je moral simpatični mladi zbor ponoviti. Proslava je najboljšje uspela in želi se še več takih večerov o naših pesnikih.

Krščanska ženska zveza v Mariboru vabi ponovno vse člane in članice na redni občni zbor, ki se vrši prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m. ob štirih popoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke, Aleksandrova cesta št. 6. Razen poročil društvenih funkcionarjev je na dnevnem redu tudi poročilo o posmrtnem skladu. Udeležba za vse članice obvezna.

Družabni in poslovljni večer. Družabni klub v Mariboru priredi v soboto, dne 23. t. m., ob pol devetih zvečer na splošno željo družabni in poslovljni večer šestim članom naših društev v restavraciji »Puntigam«, Milnska ul. št. 23. Vabimo tem potom vse somišljenike in prijatelje, da se tega večera sigurno udeležijo. Opozarjamo, da je to zadnja naša prireditev v pustnem času. Za pošteno razvedrilo je preskrbljeno.

II. redna seja mariborskega občinskega sveta se vrši v četrtek, dne 21. t. m. Zadnjič nam je magistrat napačno javil, da se na omenjeni dan vrši seja II. odseka.

Proračunski provizorij mestne občine. Po čl. 14 zakona o obč. upravi dovoljuje veliki župan mariborske oblasti temeljem par. 73 in 75 mestnega statuta za Maribor od 23. decembra 1871 dež. zak. št. 2 ex 1872 sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da pobira mestna občina mariborska v pokritje občinskih in drugih potrebščin v času od 1. jan. do 28. febr. 1926 vse one doklade, samostojne naklade in občinske davščine, katere so ji bile dovoljene s tuk. naredbom od 24. febr. 1925. U. br. 10419-4.

Narodno gledališče. Danes, 20. jan. zaprto. Četrtek, 21. jan., ob 20. uri »Evangeljnik«. Ab. B.

Mariborske sekcije Društva kmelijskih strokovnjakov za Slovenijo priredi v nedeljo, 24. t. m. družabno-poučni zlet iz Maribora in okolice na veleposestvo g. E. Bachler-ja v Račjem pri Mariboru. Odhod iz Maribora ob 13.18 popoldne, vrnitev iz Rač ob 17.36, ali 18.33 zvečer. Zlet vodi načelnik sekcije tov. prof. inž. Vončina. Povabljeni so vsi tovariši.

Mestno kopališče bo počenši z 24. januarjem t. l. tudi ob nedeljah in praznikih odprto od 9. do 13. ure. Parna kopel bo za moške, kadna pa za vse stranke dostopna.

Brivci ob nedeljah in praznikih. Kakor se je tukajšnjim prebivalcem in tujcem ustreglo s tem, da bo mestno kopališče ob nedeljah in praznikih ob 9. do 13. ure odprto, ravno tako se čuje tudi želja tukajšnjih moških in tistih, ki prihajajo iz Avstrije, Ogrske, Italije itd. v Maribor, da bi bile brivnice ob nedeljah in praznikih predpoldne odprte, kajti do sedaj so imeli to ugodnost le tisti premožnejši sloji, kateri so se dali briti in lase striči v svojem stanovanju, kamor so hodili brivci pomagati ne oziraje se na nedeljski ali praznični dan.

Čiščenje trotoarjev in pešpotov. Glasom par. a 9 cestno prometnega reda in reda za čiščenje cest in trgov za mesto Maribor so dolžni hišni posestniki pustiti popolnoma očistiti trotoarje in pešpote od snega in ledu in iste po potrebi dnevno posuti s peskom, pepelom ali žagovino. (Posutje s smetjem in drugimi odpadki je prepovedano.) Ker se je povodom zadnjega snega pokazalo, da nekateri posestniki teh dolžnosti sploh ne izpolnjujejo ali pa le malomarno in posebno da ne čistijo pešpotov pred njihovimi vrati, se ponovno opozarjajo na to določbo s pripombo, da se bo proti onim posestnikom, ki ne upoštevajo te naredbe, uvedlo kazensko postopanje in da bo mestna občina ukrenila čiščenje na njihove stroške. Odkladijanje snega v cestne struge je prepovedano. Obenem se naprošajo hišni gospodarji, da poučijo organe, ki opravljajo čiščenje trotoarjev, da se istih ne sme čistiti s težkim orodjem kakor n. pr. s krampi, sekirami itd., ker se pri čiščenju s težkim orodjem pokvari asfaltni trotoar. Opozarja se, da mora nositi stroške poprave takih poškodb dotični lastnik sam.

LISTER.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

97

»Ali bi ne bilo treba obvestiti don Franca?« je rekel. Pogovorili so se s stricem in sklenili, da bodo poslali prihodnji dan, ker je bilo sedaj že prekasno, z Lugana brzojavko v stricemv imenu, ki bo naznanila težko bolezen. Ester je spisala brzojavko. V dvorani je bila še druga oseba, uboga Pasottijeva, ki je prihitela sem, medtem ko je njen mož spremil markizo v Cressogno. Ihlela je vsa obupana, ker je dala Mariji barčico. Hotela je iti k Luizi. Ko je zdravnik zaslišal glasno ihtenje, je prišel ven ter ukazal mir in molk. Pasottijeva je šla jokati na verando. Z njo sta prišla tudi župnik don Brazzova in upravitelj iz Caravine, ki sta obedovala pri Pasottijevih. Pozneje je prišel tudi župnik s Castella, Jutroini, ki je jokal kot otrok. Na vsak način je hotel k Luizi, kljub temu, da mu je zdravnik branil; pokleknil je sredi spalnice in milo prosil Luizo, naj da svojega otroka Gospodu. »Glejte, gospa Luiza«, je nadaljeval, »glejte, gospa Luiza, če je že nočete dati Gospodu, dajte jo njeni stari materi Tereziji, svoji ljubi materi, ki jo bo z ljubeznijo varovala tam gori v nebesih.

Luiza je bila ganjena, ne od besed, temveč od solz in je nežno odgovorila: »Saj veste, da ne verujem v vaša nebesa. Moja nebesa so tukaj!«

Ekonomija svetlobe nas uči

na kateri način se izkonščajo v svetlobi se nahajajoče kulturne in gospodarske sile. Ona kaže, kako se z dobro uporabo svetlobe povečava produkcija, prodaja in sigurnost prometa.

OSRAM

Aliprandi je s kretnjo prosil župnika, ki je nato hitel ven.

Okoli polnoči je odšel zdravnik s profesorjem iz Orije. Vsa hiša je bila v molku in tudi iz spalnice se ni čulo nikakega glasu več. Aliprandi je prebil zadnje ure v dvorani s profesorjem in z Estero, ne da bi slišal kak krik, kako stokanje, sploh kakršnokoli premikanje. Dvakrat je šel pogledat. Luiza je sedela na robu svoje postelje, s komolci na kolenih in z obrazom na rokah. Strmela je v posteljico, ki je Aliprandi ni mogel videti. Ta nova nepremičnost mu je skoraj manj ugajala kot prejšnji izbruh boleti. Ker je mislila ostati Ester vso noč pri njej, ji je naročil, naj previdno poizkusi svojo prijateljico razstresti ter jo pripraviti do joka in govorjenja.

Z Estero so čule še neke ženske iz vasi in Ismael, ki je moral ob petih oditi v Lugano. Stric Peter je šel spat.

Aliprandi in profesor ste se ustavila pri cerkvi, gledala proti razsvetljenemu oknu spalnice ter poslušala. Tišina. »Proketo jezero!« je vzkliknil doktor, prijel svojega tovariša za roko in šla sta naprej. Ko je to rekel, je gotovo mislil na nežno bitje, ki ga je jezero umorilo. Toda v njegovem srcu je bila gotovo tudi bojazen, da se mogoče bližajo še druge nesreče, da hudobno delo izdajalske vode še ni končano. Neizmerno sočutje je občutil do očeta, do ubogega očeta, ki še ničesar ne ve.

XI. poglavje.

Noč in zarja.

Takoj, ko je dobil Franco brzojavko, je tekkel v uredništvo lista »Opinione« v via della Rocca. Ko ga je Dina zagledal tako razburjenega, mu je rekel:

»O, ste zvedeli?«

Franco je čutil, da mu je zastala kri, toda ko je Dina prebral brzojavko, se je začudil. Ne, ne, o tem ne ve ničesar. Ministrski predsednik mu je sporočil, da je preiskovala avstrijska policija v Vall' Intelvi in nekaj ljudi zaprla. Med listinami nekega zdravnika so našli ime Franca Maironija z zelo nevarnimi dokazi. Dina je pristavil, da se mu komaj upa povedati v tem, za očeta tako žalostnem trenutku, da se grof Cavour zanima zanj. On sam, Dina, je govoril z njim o njem. Grof zelo obžaluje, da se nahaja lombardski plemenitaš tako dobrega imena v Turinu v tako težkih in temnih razmerah. Dina misli, da mu hoče ponuditi mesto v zunanjem ministrstvu. Sedaj mora Franco seveda odpotovati. Toda, ko bo otrok ozdravel, naj se čimprej vrne. Zasedaj bo ostal v Luganu, kaj ne, ter čakal novice? Če ne bo v resnici potrebno, se ne bo izpostavil nevarnosti in šel v Lombardijo. Po tem dogodku v Vall' Intelvi, bi bila to velikanska neprevidnost. Franco je molčal. Ob slovesu mu je rekel njegov ravnatelj še enkrat: »Bodite previdni! Ne dajte se ujeti!« A ni dobil odgovora.

Od trenutka, ko je dobil brzojavko, je hodil Franco po Torinu gori in doli kot v sanjah. Ni slišal svojih korakov, ni se zavedal tega, kar je videl, kar je slišal. Kot stroj je šel tja, kamor je bilo treba bil je v onem stanju, da je šel tja, kamor ga je vlekla sila, ki je podrejena in uslužna duši, ona mešanica razuma in nagona, ki nas zna voditi po labirintu mestnih ulic, dočim naš duh, ki je zapičen v eno misel, v eno strast, ne ve ničesar. Prodal je uro in verižico za stopetintrideset lir nekemu zlatarju v Doragrossi ter kupil punčko za Marijo. Šel je v kavarno Alhieri in kavarno Florio, da je obvestil svoje tovariše. Ker je hotel iti z vlakom ob pol-dvanajstih proti Novari, je bil že ob enajstih na kolodvoru. Ob četrta na dvanajst sta prišla tja Padovanec in Videmčan. Skušala sta ga osrečiti z vsemi mogočimi rožnatimi upi in praznimi domnevanji. A niti besede ni odgovoril in je z neizmernim hrepenenjem pričakoval trenutka odhoda, trenutka, ko bo sam, ko bo hitel proti Oriji. Če tudi je bila velika nevarnost, je bil trdno odločen, da bo šel v Orijo. Stopil je v voz tretjega razreda. Ko je lokomotiva zapiskala, ko se je vlak premaknil, se je globoko oddahnil in ves prepustil mislim na Marijo. Toda bilo je preveč ljudi okoli njega, preveč grobih, glasnih ljudi. V Chiavassi ni mogel več prenesti teh razgovorov, tega smeja, zato je šel v prazen voz drugega razreda. Tu je sam s seboj govoril in gledal na sedež nasproti sebe.

O Bog, zakaj niso pristavili v brzojavki še ene besede? O Bog, ene same besede! Ime bolezni vsaj!

Strašno ime mu je šinilo skozi glavo: golte. Stegnil je roko proti prikazni, krčevito se mu je spatil obraz, ko je z vso silo zadihal, nato pa jih je povesil z vzdihom, kot bi izpraznil z njim iz svojih prs vso dušo in vse življenje. Bolezen je morala priti nenadoma, sicer bi bila Luiza pisala. Druga misel mu je švignila v glavo: vnetje možganov. Ko je bil on majhen, bi kmalu umrl vsled vnetja možganov. Gospod! Gospod! To je prava misel! Sam Bog mu jo je poslal. Nervozno je zahtel, brez solz. Marija, srček, ljubezen, radost! To mora biti, da. Videl jo je v duhu zasoplo, vročično, zdravnik in mati čuvata nad njo. Predstavljaj si je dolge minute, dolge ure ob njenem zaglavju, velik strah in nanovo porojeno upanje, prvi šepet sladkega glasu:

»Moj očka.«

Stalno službo s hrano in stanovanjem dobi takoj priden in zanesljiv fant iz dežele, ki je zmožen vsakega domačega dela, pri trdki: Franjo Gnilek, trgovina z vinom v Mariboru, Razlagova ulica 25.

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cisela — Gabro Valjak. 519

Stambiljke vseh vrst izdeluje Zinauerja naslednik S. Petan v Mariboru, Aleksandrova cesta 43, dvorišče. 581

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1 I.

::: PRODAM :::

Hmeljeve drogeve, smrekove, 2 vagona; brzojavne drogeve, okoli 600 komadov; drva, bukova, suha, 80 m³; koštanjevo kolje za vinograd, več tisoč; oglje, koštanjevo in bukovo po naročilu; jabolčnik novi, 50 hl; vino novo in staro, 40 hl. 29

JOZEF KRAJNC, PTUJ, LJUTOMERSKA CESTA 18.

Najbolje in najvarneje naložite svoj denar pri

OKRAJNI POSOJILNICI V LJUTOMERU

ki obrestuje hranilne vloge navadne po 6%, večje in vezane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vsa nakazila. — Tekoči računi.

Ivan Dežman, Maribor

Vrbanova ulica 2a

(nasproti železne in špecerijske trgovine Ivan Andrašič), priporoča vsakovrstno stekleno, porcelanasto, kamenito in lončeno posodo. — Steklarska delavnica in izdelovanje steklarskega kita v lastni hiši. — Umetno zasteklenje stambenih in portalov. — Prva slovenska najcenejša trdnica te stroke. — Sodnijsko zapriseženi izvedenec. — Ustanovljena leta 1912. 625

Širite „Našo Stražo“!

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so le

Josip Petelinca

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Grüniger, Phönix in Adler**

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6 P. Z. Z. D. Z., Stolna ulica št. 6

Obrestuje hran. vloge brez odpovedi po 6%,
na trimesečno odpoved po 8%.

Nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Za poljske križe

(esnduon) apodn avosove podobe si moutu si Da usreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod. ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverljive ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetjih in zasebnih oseb. ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre. ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul.11, Beograd. ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus.

Kaj bi pač ženski dal v dar?
Za god njen — že vem — samovar
In kar še spada zraven s kraja
Tri škatle pravga »BUDDHA« čaja!

ČAJNA ROČKA

rujana

priljubljena in prijetna
čajna mešanica
za obitelj,
tudi pri trajnem uživanju
nobena okusna utrujenost.

Ali sem že obnovil naročnino?

?

?